

KLACHTFORMULIER

Rechterlijke bejegening in een Wvggz-zaak

Doel van dit formulier

Dit formulier is bedoeld om feitelijk, precies en controleerbaar te klagen over de manier waarop u door een rechter, raadsheer, gerechtsmedewerker of zittingsorganisatie bent behandeld in een Wvggz-zaak. Het is geen hoger beroep, geen wrakingsverzoek en geen middel om de uitspraak inhoudelijk over te doen. Formuleer daarom steeds: wat is gezegd of gedaan, door wie, wanneer, in welke context, en welk effect had dat op uw mogelijkheid om te worden gehoord.

Gebruik dit formulier als bijlage bij het digitale klachtenformulier van de Rechtspraak, als schriftelijke klacht aan het klachtenbureau van het betrokken gerecht, of - bij een systeemklacht - als signaal aan de Raad voor de rechtspraak. Bij klachten over rechterlijk gedrag is de primaire route in beginsel: eerst het betrokken gerecht; pas daarna kan een klacht over rechterlijke communicatie/gedrag onder voorwaarden naar de procureur-generaal bij de Hoge Raad.

Vul niet alles in. Kruis alleen aan wat feitelijk is gebeurd. Een sterke klacht is kort in de hoofdklacht, concreet in de feiten en zuinig met kwalificaties. Gebruik citaten waar mogelijk letterlijk.

Belangrijke afbakening

Niet-klachtwaardig via deze route zijn meestal: de inhoud van de uitspraak, de juridische beslissing om een machtiging te verlenen of te weigeren, procedurebeslissingen zoals aanhouding, aanwezigheid op zitting, en de inhoud van het proces-verbaal. Die punten kunnen wel als context worden genoemd als zij direct samenhangen met bejegening, hoor en wederhoor of communicatie, maar maak daarvan niet de kern van de klacht.

Snelle checklist voor indiening

- ☐ Ik klaag over gedrag, toon, communicatie of behandeling, niet alleen over de uitkomst.
- ☐ Ik vermeld datum, locatie, gerecht, zaaknummer en soort Wvggz-procedure.
- ☐ Ik geef concrete citaten of gedragingen, met namen/functionies waar mogelijk.
- ☐ Ik voeg relevante stukken toe, maar geen onnodig medische of privé-informatie.
- ☐ Ik vraag om een concrete reactie: erkenning, onderzoek, gesprek, excuses, correctie of structurele maatregel.
- ☐ Ik dien de klacht zo snel mogelijk in, bij voorkeur binnen één jaar na de zitting of gedraging.

Versie: 3 juli 2026. Opgesteld voor rechttopgeest.nl als praktisch burgerrechtenformulier tegen institutionele doofheid en onwaardige bejegening in Wvggz-zaken.

1. Ontvanger en route

Kies de meest passende route. Wanneer u twijfelt, verzoek dan om doorgeleiding naar het bevoegde klachtenbureau of orgaan.

- ☐ Klachtenbureau / gerechtsbestuur van het betrokken gerecht
- ☐ Raad voor de rechtspraak - systeemsignaal, landelijke communicatie, website, beleid of patroon
- ☐ Procureur-generaal bij de Hoge Raad - pas na interne klachtbehandeling over rechterlijk gedrag/communicatie
- ☐ Nationale ombudsman - niet-rechtsprekend personeel, nadat de interne route is gebruikt
- ☐ Anders, namelijk: _____

Aan

Betreft

Datum verzending

**Verzoek om
vertrouwelijke
behandeling /
anonymisering**

**Korte aanduiding
hoofdklacht**

2. Gegevens klager en zaak

Naam klager

Adres

E-mailadres

Telefoon

**Eventuele
vertegenwoordiger /
advocaat / pvp**

**Relatie tot betrokkene,
indien niet de
betrokkene zelf**

Zaakgegevens

Gerecht

Locatie / zittingsplaats

**Zaaknummer /
rekestnummer**

ECLI, indien bekend

Datum en tijd zitting

**Naam rechter /
raadsheer, indien
bekend**
**Naam griffier, indien
bekend**

Soort Wvggz-procedure

- | | |
|---|--|
| ☐ Crisismaatregel | ☐ Voortzetting crisismaatregel |
| ☐ Zorgmachtiging | ☐ Wijziging zorgmachtiging |
| ☐ Verlenging zorgmachtiging | ☐ Klacht-/schadeprocedure Wvggz |
| ☐ Hoger beroep / cassatiecontext | ☐ Anders: _____ |

3. Klachtgronden - bejegening en toon

Kruis aan wat van toepassing is. Beschrijf later in dit formulier de concrete feiten. Deze lijst is ruim opgezet om de vaak subtiele vormen van bejegening zichtbaar te maken.

A. Onwaardige, denigrerende of intimiderende bejegening

- ☐ Kleinerende, sarcastische, spottende of denigrerende opmerkingen.
- ☐ Infantiliserende aanspreekvorm: betrokkene werd behandeld als kind, niet als procespartij.
- ☐ Stemverheffing, autoritaire druk, dreiging of intimiderende lichaamstaal.
- ☐ Herhaald onderbreken of niet laten uitspreken van betrokkene.
- ☐ Zuchten, lachen, wegstijven, smalende mimiek of andere non-verbale minachting.
- ☐ Over betrokkene spreken in de derde persoon terwijl hij/zij aanwezig was.
- ☐ Off-the-record opmerking of verzoek aan griffier om iets niet te noteren.
- ☐ Persoonlijke aanval op karakter, geloofwaardigheid, levensstijl of verleden.
- ☐ Schampere opmerkingen over psychiatrische voorgeschiedenis, diagnose of medicatie.
- ☐ Suggestie dat betrokkene door de procedure of de klacht lastig, gevaarlijk of ondankbaar is.

B. Luisteren, verstaan en serieus nemen

- ☐ Betrokkene kreeg zichtbaar minder spreektijd dan instelling, psychiater, geneesheer-directeur of officier/verzoeker.
- ☐ De rechter reageerde niet inhoudelijk op wezenlijke bezwaren van betrokkene.
- ☐ Het betoog werd afgekapt met de mededeling dat het al bekend was uit het dossier.
- ☐ De rechter vroeg niet door naar feiten die het verzoek konden ontkrachten.
- ☐ Rustig, emotioneel, assertief of boos gedrag werd als verdacht of symptomatisch behandeld.
- ☐ Kritiek op dwang, diagnose of behandeling werd geduid als gebrek aan ziekte-inzicht.
- ☐ Betrokkene werd niet gevraagd wat hij/zij zelf nodig had om veilig en vrijwillig verder te kunnen.
- ☐ Betrokkene werd niet merkbaar erkend als rechtssubject met eigen grondrechten.

4. Klachtgronden - procedurele bejegening

C. Hoor en wederhoor / equality of arms

- ☐ Stukken, stellingen of verklaringen van de instelling werden als uitgangspunt genomen zonder kritische vragen.
- ☐ De medische verklaring werd behandeld als sluitend bewijs in plaats van als betwistbaar processtuk.
- ☐ Betrokkene of advocaat kreeg onvoldoende gelegenheid om op nieuwe informatie te reageren.
- ☐ Betrokkene mocht geen vragen stellen of laten stellen aan psychiater, behandelaar of vertegenwoordiger van de instelling.
- ☐ Tegenbewijs, eigen verklaring, verklaringen van naasten of alternatieven werden terzijde geschoven zonder behoorlijke bespreking.
- ☐ De rechter stelde vooral vragen aan professionals en nauwelijks aan betrokkene zelf.
- ☐ Het leek alsof de beslissing al vaststond voordat betrokkene was gehoord.
- ☐ De advocaat, pvp of vertrouwenspersoon werd afgekapd of gedelegeerd.
- ☐ De rechter corrigeerde onjuiste of suggestieve taal van de instelling niet.
- ☐ De rechter liet belastende kwalificaties staan zonder feitelijke verificatie.

D. Begrijpelijkheid en regie over de zitting

- ☐ De rechter legde rol, doel en volgorde van de zitting onvoldoende uit.
- ☐ De rechter gebruikte jargon zonder begrijpelijke uitleg.
- ☐ Niet duidelijk werd welke wettelijke criteria precies werden besproken.
- ☐ De rechter gaf geen samenvatting van de kernpunten of checkte niet of betrokkene zich begrepen voelde.
- ☐ Er was extreme tijdsdruk of de zaak werd als routinezaak behandeld.
- ☐ Er werd geen pauze toegestaan ondanks stress, medicatie, overbelasting of emotionele ontregeling.
- ☐ De zitting verliep chaotisch, met onduidelijke rolverdeling of door elkaar spreken.
- ☐ De rechter maakte niet duidelijk dat betrokkene nog iets mocht toevoegen voordat de behandeling werd gesloten.

5. Klachtgronden - Wvvgz-specifiek en mensenrechtelijk

E. Diagnostische framing, stigma en psychiatrische deferentie

- ☐ De rechter reduceerde betrokkene tot diagnose, dossierbeeld of risicoprofiel.
- ☐ De rechter nam psychiatrische termen over zonder te vragen naar concrete gedragingen, ernst, actualiteit en causaliteit.
- ☐ Onenigheid met de psychiater of instelling werd als symptoom gebruikt.
- ☐ Normaal gedrag werd verdacht gemaakt, bijvoorbeeld rust, stilte, boosheid, humor, wantrouwen of juridisch taalgebruik.
- ☐ De rechter gebruikte of liet taal toe zoals 'verward', 'gevaarlijk', 'latent', 'in ziektebesef tekortschietend' zonder precieze feitelijke basis.
- ☐ Er werd onvoldoende onderscheid gemaakt tussen feit, interpretatie, prognose en moreel oordeel.
- ☐ De rechter behandelde dwangzorg als vanzelfsprekende zorg, niet als vrijheidsbeperking.
- ☐ De rechter wekte de indruk dat de psychiatrische professional epistemisch boven betrokkene staat.

F. Grondrechten, proportionaliteit en alternatieven

- ☐ Vrijheid, lichamelijke integriteit, privéleven, woning, correspondentie of familiebanden werden niet herkenbaar gewogen.
- ☐ Subsidiariteit: minder ingrijpende alternatieven werden niet serieus besproken.
- ☐ Proportionaliteit: de zwaarte van dwang werd niet zichtbaar afgewogen tegen het gestelde nadeel.
- ☐ Doelmatigheid: niet gevraagd werd of verplichte zorg werkelijk het beoogde doel kan bereiken.
- ☐ Eigen plan van aanpak, zorgkaart, signaleringsplan of vrijwillige afspraken werden genegeerd of tegen betrokkene gebruikt.
- ☐ Wilsbekwaam verzet of consistente weigering werd onvoldoende besproken.
- ☐ Er werd geen onderscheid gemaakt tussen hulpvraag, zorgbehoefte en rechtvaardiging van dwang.
- ☐ De rechter vroeg niet naar schade, trauma of eerdere negatieve ervaringen met dwangzorg.

6. Klachtgronden - toegang, privacy en veiligheid

G. Toegankelijkheid, redelijke aanpassingen en kwetsbaarheid

- ☐ Er werd geen rekening gehouden met stress, trauma, slaapttekort, medicatie, pijn, gehoor, zicht, concentratie of taal.
- ☐ Een verzoek om pauze, rustiger tempo, eenvoudiger taal of schriftelijke toelichting werd geweigerd of genegeerd.
- ☐ Er was geen tolk of de tolkvoorziening was onvoldoende.
- ☐ In de rechtszaal stond de microfoon uit of werkte de geluidsinstallatie onvoldoende, waardoor de zitting slecht verstaanbaar was.
- ☐ Digitale zitting: camera, geluid, verbinding of privacy was gebrekkig en dat werd niet hersteld.
- ☐ Betrokkene kon niet veilig of vertrouwelijk met advocaat/pvp overleggen.
- ☐ De rechter onderkende niet dat de zittingssituatie zelf ontregelend of intimiderend was.
- ☐ Fysieke aanwezigheid van beveiliging, politie, instelling of meerdere professionals werkte intimiderend en werd niet gemotiveerd.
- ☐ Betrokkene kreeg geen reële mogelijkheid om schriftelijke punten rustig voor te lezen of over te leggen.

H. Privacy, beslotenheid en persoonlijke levenssfeer

- ☐ Gevoelige medische of persoonlijke informatie werd onnodig hardop, breed of vernederend besproken.
- ☐ Onvoldoende duidelijk was wie bij de zitting aanwezig was en waarom.
- ☐ Er was hoorbare of zichtbare aanwezigheid van derden buiten de zittingsruimte of videoverbinding.
- ☐ Persoonlijke vragen hadden onvoldoende verband met de wettelijke criteria.
- ☐ De rechter liet stigmatiserende of intieme dossierinformatie herhalen zonder noodzaak.
- ☐ De rechter corrigeerde schendingen van vertrouwelijkheid of privacy niet.
- ☐ Er werd geen rekening gehouden met schaamte, reputatieschade of relationele schade.
- ☐ Het recht op vertrouwelijk overleg met advocaat/pvp/vertrouwenspersoon werd feitelijk uitgehold.

7. Klachtgronden - verslaglegging, derden en nazorg

I. Proces-verbaal, aantekeningen en controleerbaarheid

- ☐ De rechter weigerde een concreet bezwaar, citaat of incident te laten noteren.
- ☐ De rechter maakte een opmerking buiten het proces-verbaal of buiten hoorbare behandeling.
- ☐ Essentiële bejegeningincidenten ontbreken volgens klager in de verslaglegging.
- ☐ Een verzoek om correctie, aanvulling of schriftelijke vastlegging werd genegeerd.
- ☐ Het verslag wekt een zakelijk beeld, terwijl de feitelijke zitting onveilig of vernederend verliep.
- ☐ De rechter reageerde afwijzend op de wens om eigen pleitnotities of verklaring aan het dossier toe te voegen.
- ☐ Er was geen controleerbare vastlegging van wie welke stelling feitelijk heeft gedaan.
- ☐ Let op: klaag niet primair over de inhoud van het proces-verbaal, maar over gedragingen rond noteren, weigeren, weglaten of communiceren.

J. Bejegening van advocaat, pvp, naasten of vertegenwoordiger

- ☐ Advocaat werd onderbroken, niet serieus genomen of kreeg onvoldoende ruimte voor verweer.
- ☐ Patiëntenvertrouwenspersoon of vertrouwenspersoon werd ten onrechte gemarginaliseerd.
- ☐ Naasten/familie mochten niet spreken terwijl hun informatie relevant was, of werden ongelijk behandeld.
- ☐ De rechter zette druk op advocaat, vertegenwoordiger of naaste om betrokkene tot instemming te bewegen.
- ☐ De rechter maakte opmerkingen die de vertrouwensrelatie tussen betrokkene en advocaat/pvp konden schaden.
- ☐ De rechter liet professionals elkaar bevestigen zonder betrokkene een vergelijkbare positie te geven.

K. Nazorg, administratie en systemische klacht

- ☐ Onjuiste, onvolledige of te late informatie van de rechtbank rond de zitting.
- ☐ Geen duidelijke route voor klacht, correctie, stukken of contact na afloop.
- ☐ Onbereikbare griffie of onveilige communicatiekanalen voor gevoelige medische informatie.
- ☐ Herhaald patroon van dezelfde bejegening in Wvggz-zaken bij hetzelfde gerecht.
- ☐ Zitting voelde als lopende band: korte behandeltijd, standaardvragen, geen echte tegenspraak.
- ☐ Geslotenheid van Wvggz-zittingen maakt bejegening onvoldoende publiek controleerbaar.
- ☐ De klacht is mede bedoeld als systeemsignaal aan gerechtsbestuur/Raad voor de rechtspraak.
- ☐ Anders: _____

8. Feitenrelaas en concrete citaten

Beschrijf maximaal drie hoofdincidenten. Vermijd lange algemene beschouwingen. Begin met de sterkste gebeurtenis.

Incident 1

Tijdstip / moment in de zitting

Wie zei of deed dit?

Letterlijk citaat of concrete gedraging

Waarom was dit klachtwaardig?

Incident 2

Tijdstip / moment in de zitting

Wie zei of deed dit?

Letterlijk citaat of concrete gedraging

Waarom was dit klachtwaardig?

Incident 3

Tijdstip / moment in de zitting

Wie zei of deed dit?

Letterlijk citaat of concrete gedraging

Waarom was dit klachtwaardig?

9. Gevolgen voor rechtspositie en beleving

Leg uit hoe de bejegening uw mogelijkheid om te worden gehoord, begrepen en beschermd heeft aangetast. Dit is vaak belangrijker dan alleen zeggen dat de toon onprettig was.

- ☐ Ik voelde mij niet vrij om volledig te spreken.
- ☐ Ik durfde advocaat/pvp/naaste niet goed te raadplegen.
- ☐ Ik raakte door toon of druk ontregeld, stil, boos, bang of verward.
- ☐ Mijn juridische argumenten werden door de bejegening minder serieus genomen.
- ☐ Mijn gedrag tijdens de zitting werd mede door de bejegening beïnvloed.
- ☐ Ik heb achteraf stress, slapeloosheid, schaamte, herbeleving of wantrouwen ervaren.
- ☐ De bejegening heeft mijn vertrouwen in de rechterlijke macht beschadigd.
- ☐ De bejegening heeft het beeld bevestigd dat de Wvggz-betrokkene geen volwaardige procespartij is.

Toelichting gevolgen

Wat had de rechter volgens u minimaal moeten doen?

10. Bijlagen, bewijs en verzoeken

Bijlagen

- | | |
|--|--|
| ☐ Beschikking / beslissing | ☐ Oproepbrief |
| ☐ Proces-verbaal of zittingsaantekeningen | ☐ Pleitnota advocaat |
| ☐ Eigen verklaring / tegenverklaring | ☐ Brief pvp / vertrouwenspersoon |
| ☐ E-mails met griffie | ☐ Medische verklaring / zorgplan / verzoekschrift |
| ☐ Verklaringen van aanwezigen | ☐ Tijdlijn van gebeurtenissen |
| ☐ Klachtreactie gerecht | ☐ Andere stukken: _____ |

Verzoeken aan de ontvanger

- ☐ Schriftelijke ontvangstbevestiging en mededeling wie de klacht behandelt.
- ☐ Inhoudelijk onderzoek naar de genoemde gedragingen en communicatie.
- ☐ Horen van klager, rechter, griffier en zo nodig aanwezige advocaat/pvp/naasten.
- ☐ Erkenning dat de bejegening onjuist, onwaardig of onvoldoende zorgvuldig was.
- ☐ Excuses van het gerecht of de betrokken functionaris.
- ☐ Gesprek met klachtenfunctionaris / gerechtsbestuur.
- ☐ Aanpassing van werkwijze bij Wvggz-zittingen: opening, hoor en wederhoor, tijd, privacy, taalgebruik.
- ☐ Training of instructie over stigma, psychiatrische deferentie, trauma en grondrechten.
- ☐ Schriftelijke reactie op alle aangekruiste klachtgronden.
- ☐ Doorzending naar het bevoegde klachtenbureau of orgaan als deze klacht verkeerd is geadresseerd.
- ☐ Registratie als systeemsignaal voor Wvggz-rechtsbescherming.
- ☐ Anders: _____

**Concreet gevraagde
uitkomst**

Plaats

Datum

Naam

Handtekening

11. Modeltekst begeleidende klachtbrief

Gebruik onderstaande tekst als begeleidende brief of als kerntekst in een digitaal klachtenformulier. Pas de tekst aan; laat niets staan dat niet feitelijk klopt.

Geacht klachtenbureau / gerechtsbestuur,

Hierbij dien ik een klacht in over rechterlijke bejegening en communicatie tijdens de Wvggz-zitting van _____ bij _____, zaaknummer _____. De klacht richt zich niet primair tegen de inhoud van de uitspraak, maar tegen de wijze waarop ik als betrokkene/procespartij tijdens de zitting ben behandeld en gehoord.

Mijn kernklacht is dat de rechterlijke bejegening mijn positie als volwaardige procespartij heeft aangetast. Ik werd onvoldoende gehoord, mijn verklaringen en tegenargumenten werden niet serieus of niet gelijkwaardig behandeld, en de communicatie had een denigrerend/intimiderend/stigmatiserend karakter. Daardoor is mijn vertrouwen in een zorgvuldige en grondrechtelijk bewuste behandeling van Wvggz-zaken ernstig beschadigd.

Ik verzoek u de bijgevoegde klachtgronden en feitelijke toelichting inhoudelijk te onderzoeken, mij schriftelijk te berichten over de behandeling van deze klacht, en waar nodig maatregelen te nemen om herhaling in Wvggz-zittingen te voorkomen. Als u meent dat deze klacht bij een ander orgaan hoort, verzoek ik u haar door te geleiden of mij concreet te informeren over de juiste route.

Met vriendelijke groet,

Naam: _____

Datum: _____

Handtekening: _____

Bronnen voor de route

Rechtspraak.nl, 'Klacht of compliment' / 'U heeft een klacht'; Hoge Raad, 'Behandeling van klachten over rechters'; Nationale ombudsman, pagina 'Rechtbanken'. Dit formulier is geen juridisch advies en vervangt geen termijnbewaking, bezwaar, hoger beroep, cassatie, wraking of klachtprocedure onder de Wvggz zelf.